

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 31.maja 2021. godine
Br.ref.:RK1791/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI120/20

Podnosilac

N.T.SH. "Virtuo"

**Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda Republike Kosovo
E. Rev. br. 23/2020 od 27. aprila 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo preduzeće N.T.SH. Virtuo sa sedištem u Prištini, koje zastupa advokat Albert Islami iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [E. Rev. br. 23/2020] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 27. aprila 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. jula 2020. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 3. avgusta 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (članovi).
7. Dana 17. avgusta 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Dana 17. avgusta 2020. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i poslao mu kopiju zahteva.
9. Dana 5. maja 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 18. aprila 2012. godine, podnosilac zahteva i preduzeće "Printec" L.L.C, potpisali su ugovor o zajedničkom poslovnom poduhvatu i tom prilikom su obe strane razmenile informacije o svom poslovanju. Zajednički poslovni poduhvat je nazvan "*Printec L.L.C & N.T.SH. Virtuo*". Osnovni cilj saradnje bili su priprema ponude i učešće na tenderu koji je raspisao Lux Development u ime Ministarstva zdravlja Republike Kosovo (u daljem tekstu: MZ). Strane su se saglasile da je "Printec" L.L.C. lider zajedničkog poslovnog poduhvata, dok je

- podnosilac zahteva, odnosno N.T.SH. "Virtuo" bio član. Ugovor su potpisali Y.Sh, u ime "Printec" L.L.C. i Glauk Hoxha, u ime N.T.SH. "Virtuo", što se dokazuje ugovorom o zajedničkom poslovnog poduhvatu od 18. aprila 2012. godine.
11. Dana 18. aprila 2012. i 20. novembra 2012. godine, podnosilac zahteva N.T.SH. "Virtuo" i "Printec" L.L.C. su pismenim putem ovlastili Y.Sh. za preduzimanje svih aktivnosti u ime zajedničkog poslovnog poduhvata, uključujući i pripremu dokumenata, podnošenje ponude i izvršenje ugovora. Shodno tome, punomoćnik Y.Sh. je pripremio dokumentaciju i podneo ponudu u ime zajedničkog poslovnog poduhvata "Printec L.L.C. & N.T.SH. Virtuo" koji je kasnije proglašen pobednikom na tenderu.
 12. Dana 10. marta 2014. godine, zaključen je ugovor o snabdevanju [KSV/014. 12. 051] između MZ-a, kao ugovornog autoriteta i zajedničkog poslovnog poduhvata "Printec L.L.C. & N.T.SH. Virtuo", kao ekonomskog operatora. U ime zajedničkog poslovnog poduhvata ili grupe kako se nazivala na tenderu, ugovor je potpisao punomoćnik ove grupe Y.Sh. Strane su priznale zastupanje kao propisno i započele sa ispunjenjem obaveza koje su preuzele ugovorom. Takođe, redovni sudovi su utvrdili da je u vreme zaključenja ugovora. Y.Sh. bio generalni direktor "Printec" L.L.C., te da je 18. jula 2014. godine, imenovan drugi upravni direktor na Skupštini akcionara strane "Printec" L.L.C. Istog dana, akcionari "Printec" L.L.C. su jednoglasno i bezuslovno potvrdili i priznali sve transakcije koje je Y.Sh. preduzeo u ime "Printec" L.L.C. uključujući i ugovor sa MZ-om. Takođe, redovni sudovi su iz zapisnika sa skupštine akcionara "Printec" L.L.C. od 18. jula 2014. godine, utvrdili da su akcionari ovog poslovnog društva potvrdili da je Y.Sh. prilikom zaključenja gore navedenog ugovora postupao kao ovlašćeno lice.
 13. Dana 11. avgusta 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv tuženog "Printec" L.L.C, zbog delimičnog poništenja ugovora i naknade štete. Podnosilac zahteva je tražio poništenje gore navedenog ugovora i to samo u odnosu na tuženu stranu, navodeći da potpisnik ugovora Y.Sh. nije bio generalni direktor tužene strane i da isti nije imao ovlašćenje za potpisivanje ugovora. Podnosilac zahteva je tvrdio da je Y.Sh. svojim nelegitimnim i neovlašćenim predstavljanjem postupio nepošteno i nesavesno, čime je podnosiocu zahteva pričinio stvarnu štetu u iznosu od 30.000,00 € i izmaklu dobit u iznosu od 830.000,00 €.
 14. S druge strane, tužena strana "Printec" L.L.C. je osporila navode podnosioca zahteva, držeći se stava da je Y.Sh. bio generalni direktor tuženog i da su istog obe strane ovlastile da potpiše ugovor sa MZ-om.
 15. Dana 10. marta 2017. godine, Osnovni sud u Prištini, Odeljenje za privredne sporove (u daljem tekstu: Osnovni sud) je presudom [I. C. br. 435/2014]: (I) odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca zahteva podnet protiv tuženog "Printec" L.L.C., kojim je tražio:- Da se poništi ugovor o snabdevanju [KSV/O 14.12 051], koji su zaključili podnosilac zahteva i tuženi sa MZ-om, kao projekt Vlade Holandije i Luksemburga - u delu koji se odnosi na tuženog "Printec" L.L.C.;- Da u odnosu na podnosioca zahteva gore navedeni ugovor ostane na snazi; - Da se tuženi "Printec" L.L.C. obaveže da na ime materijalne

- štete isplati podnosiocu zahteva iznos od 30.000,00 € i da mu na ime izmakle dobiti isplati iznos od 830.000,00 €; (II) obavezao podnosioca zahteva da isplati tuženom iznos od 2.215,20 €, na ime troškova parničnog postupka, u roku od 7 dana od dana prijema te presude.
16. Protiv gore navedene presude, podnosilac zahteva je u zakonskom roku izjavio žalbu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, i predložio drugostepenom sudu da usvoji žalbu tužioca kao osnovanu, ukine presudu [I. C. br. 435/2014] Osnovnog suda ili da preinači presudu prvostepenog suda i vrati predmet na ponovno razmatranje i suđenje.
 17. Neodređenog datuma, tužena strana "Printec" L.L.C. je dostavila odgovor na žalbu i predložila drugostepenom sudu da odbije žalbu tužilačke strane kao neosnovanu i potvrdi presudu [I. C. br. 435/2014] Osnovnog suda od 10. marta 2017. godine.
 18. Dana 6. novembra 2019. godine, Apelacioni sud, Opšte odeljenje, Građanski odsek (u daljem tekstu: Apelacioni sud) je presudom [Ae. br. 103/2017] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu [I. C. br. 435/2014] Osnovnog suda od 10. marta 2017. godine.
 19. Protiv gore navedene presude, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se revizija usvoji kao osnovana i ukinu obe gore navedene presude Osnovnog i Apelacionog suda i predmet vrati na ponovno suđenje, ili da se preinače na taj način što će se tužbeni zahtev usvojiti kao osnovan.
 20. Neodređenog datuma, "Printec" L.L.C je u odgovoru na reviziju osporio u celosti navode iz revizije podnosioca zahteva i predložio da se ista odbije kao neosnovana.
 21. Dana 27. aprila 2020. godine, Vrhovni sud je presudom [E. Rev. br. 23/2020] odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv gore navedene presude Apelacionog suda.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članovima 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
23. Podnosilac zahteva tvrdi da su *"presudama redovnih sudova povredene odredbe člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a, suštinski kršeći ustavne garancije ugrađene u korpus ove ustavne odredbe na pravično, pravilno i fer suđenje"*. Shodno tome, *"presude redovnih sudova nisu u skladu sa citiranim ustavnim odredbama i osporena presuda je u suštinskoj suprotnosti sa činjenicama i pravno valjanim dokazima koji su izvedeni od strane prvostepenog suda, što je u celosti uslovalo nepravilan, nepravedan i pristrasan proces"*.

24. Prema rečima podnosioca zahteva, *“nalaz Vrhovnog suda da je Y.Sh. imao legitimitet i ovlašćenja potrebna da preduzme postupke kao ovlašćeno lice strana u sporu u okviru tendera i izvršenja ugovora je proizvoljan, selektivan i pristrasan zaključak koji ne samo da nema podršku na izvedenim dokazima i utvrđenim činjenicama, već je izmišljotina stereotipnih formulacija sa praznim, skraćenim, proizvoljnim, zbunjujućim i iskrivljenim parafrazama kako bi se stvorila stagnacija za podnosioca zahteva”* i samim tim mu je *“povređena ustavna garancija za nepristrasnu i pravičnu presudu”*.
25. Prema navodima podnosioca zahteva, Y.Sh. je potpisao ugovor o snabdevanju u svojstvu *“general manager”*, iako nije bio ovlašćen ni statutom poslovnog društva *“Printec” L.L.C.* niti ugovorom o zajedničkom poslovnom poduhvatu (joint venture), a ni njegovim punomoćjem od 18. aprila 2012. godine.
26. Podnosilac dalje navodi da se na osnovu potvrde Agencije za registraciju poslovnih subjekata (u daljem tekstu: ARPSK) br. 554 od 15. juna 2014. godine, potvrđuje da Y.Sh. nikada nije imenovan statutom tuženog *“Printec” L.L.C.* niti je registrovan u svojstvu takozvanog *“generalnog direktora”* (general manager). Shodno tome, nalaz da je Y.Sh. imao legitimitet i ovlašćenje za preduzimanje radnji je donet i uz bitnu povredu odredaba člana 110. Zakona o poslovnim društvima (u daljem tekstu: ZPD) jer Skupština akcionara tuženog *“Printec” L.L.C.* nikada nije imenovala Y.Sh. u svojstvu generalnog direktora i isti nije registrovan u takvom svojstvu. Stoga, prema podnosiocu zahteva, s obzirom na to da je ugovor o snabdevanju potpisao Y.Sh., koji očigledno nije imenovan niti registrovan kod ARPSK-a u skladu sa odredbom člana 109 (Imenovanje i razrešenje upravnika) i 110. (Ovlašćenje upravnika da deluju i ime društva) ZPD-a, samim tim su i potpisani ugovori apsolutno *ništavi* i ne proizvode pravno dejstvo od početka (*ex tunc*) i samim tim se moraju nužno proglasiti ništavim.
27. Takođe, podnosilac zahteva navodi da s obzirom na to da zajednički poslovni poduhvat (joint venture) prema ugovoru od 12. aprila 2012. godine nije registrovan kod ARPSK-a, istom nedostaje konstitutivni element registracije predviđen relevantnim odredbama ZPD-a. Stoga ovaj ugovor ne proizvodi pravno dejstvo i ne uživa sudsku zaštitu.
28. Podnosilac zahteva takođe navodi da je utvrđenje Vrhovnog suda da su *“radnje koje je izvršio Y.Sh. potvrđene i priznate od strane tuženog “Printec” L.L.C. na skupštini akcionara od 18.07.2014. godine, kada je Y.Sh. imenovanog za drugog generalnog direktora”* u suprotnosti sa odredbom člana 33. i 109. stav 1. ZPD-a. To stoga što Y.Sh. nije imenovanom statutom tuženog i nije registrovan kod ARPSK u takvom svojstvu. Prema tome, imenovanje statutom i registracija u ime upravnog direktora predstavljaju neophodan uslov (*conditio sine qua non*) za postupanje u ime i za račun tuženog.
29. Podnosilac zahteva takođe navodi da mu je osporenom presudom povređena ustavna garancija iz odredbe člana 24. Ustava. Prema njegovim rečima, osporenom presudom mu nije garantovana jednaka sudska zaštita pred zakonom jer je Vrhovni sud pogrešnom primenom materijalnog prava konkretizovanog stavom 2. člana 72. (Mogućnost zastupanja) Zakona o

obligacionim odnosima (z daljem tekstu: ZOO) na osnovu negativne selekcije na štetu podnosioca zahteva *“stvorio nejednakost, nepravdu, proizvoljnost, pristrasnost i shodno tome, diskriminaciju”*. Dakle, prema podnosiocu *“Vrhovni sud je selektivno primenio odredbu člana 72. stav 1. ZOO-a koja se ne odnosi na poslovna društva ili pravna lica, već na fizička lica. U međuvremenu, on namerno ne primenjuje odredbu člana 72. stav 2. ZOO-a, koja se odnosi na poslovna društva, kao što je ovde slučaj”*.

30. Podnosilac zahteva dalje povodom navoda o povredi člana 24. Ustava naglašava da je *“Vrhovni sud selektivno ocenio dokaze i u njihovoj celosti nije doneo pravičnu, nepristrasnu i pravilnu presudu. Čak štaviše, ne ocenjujući sve dokaze parničara (jednakost oružja), nije naveo razloge zbog kojih smatra da su dokazi koje je podneo tužilac-podnosilac zahteva nedokazani”*.
31. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da proglasi zahtev podnosioca prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 24. (Jednakost pred zakonom) i 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP;
32. Da proglasi ništavom presudu [E. Rev. br. 23/2020] Vrhovnog suda Kosova od 27. aprila 2020. godine; (iii) da naloži Vrhovnom sudu Kosova da nakon što poništi svoju presudu [E. Rev. br. 23/2020] i presudu Apelacionog suda [Ae. br. 103/2017] od 6. novembra 2019. godine, Apelacioni sud odluči u ponovljenom postupku u vezi sa presudom [I. C. br. 435/14] Osnovnog suda – Odeljenje za privredne sporove u Prištini od 10. marta 2017. godine.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31.
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 321.

321.4 Činjenice čije postojanje sud pretpostavlja ne treba da se dokazuju ali se može dokazati njihovo nepostojanje, ukoliko zakonom nije predviđeno nešto drugo.

[...]

Zakon br. 02/L-123 o poslovnim društvima

Član 33.

Registracija i osnivanje jednog društva (kompanije) sa ograničenom odgovornošću

33.1 Za registraciju jednog društva (kompanije) sa ograničenom odgovornošću, jedan osnivač treba da potpiše i dostavi Registru statut društva (kompanije) sa ograničenom odgovornošću, koji treba da sadrži sledeće informacije:

- a) službeno ime društva, u kojoj treba da se uključi na kraju skraćenica „DOO“ ili njen ekvivalent u jednom od jezika koji su specifikovani u Članu 13.15;
- b) adresu na Kosovo u kojoj društvo (kompanija) ima svoje glavno mesto poslovanja;
- c) adresu registrovane kancelarije društva i ime registrovanog zastupnika u toj adresi;
- d) poslovni cilj društva, koji se može opisati kao zakoniti poslovni cilj;

e) ime i adresa svakog osnivača društva; ako je jedan osnivač jedno fizičko lice, onda treba da se obezbedi njegovo puno ime i adresa njegovog/njenog stalnog prebivališta koje može biti na Kosovo ili van Kosova; ako je osnivač jedno Kosovsko poslovno društvo, treba da se obezbedi njegovo službeno ime i adresa njegove registrovane kancelarije na Kosovu, ako je osnivač jedno inostrano poslovno društvo, treba da se obezbedi njegovo službeno ime i adresa njegovog glavnog mesta poslovanja na Kosovu;

f) broj lica, koji će služiti kao Direktori kompanija, imena i adrese svakog lica koji će služiti kao početni Direktori kompanije. Ako takav Direktor ima stalno prebivalište na Kosovo, njegova adresa stalnog prebivališta na Kosovo treba da se naznači; ako takav Direktor nema stalno prebivalište na Kosovo, adresa njegovog/njenog stalnog prebivališta van Kosova treba da se obezbedi;

g) zadnji datum, ako postoji, u kojem će se društvo (kompanija) raspustiti;

h) iznos osnovnog kapitala društva (kompanije), koji treba da bude najmanje u iznosu od 1,000 Evra;

i) iznos osnovnog kapitala društva (kompanije) koja je uplaćena prilikom registracije društva;

j) iznos (ako postoji) osnovnog kapitala društva (kompanije) koji je odobren ali koji nije uplaćen u istom vremenu kada je društvo (kompanija) registrovano;

k) imena i adrese vlasnika i njihove odgovarajuće vlasničke interese; i

l) izjavu u kojoj se potvrđuje da lice koje potpisuje i dostavlja dotični statut je jedno „ovlašćeno lice“ kao što je definisano u ovom zakonu i da ovo lice ima ovlašćenje da potpiše i dostavi statut u Registru.

33.2 Lice koje potpisuje i dostavlja statut dužno je da priloži pismenu saglasnost registrovanog zastupnika, u kojem će on navesti saglasnost registrovanog zastupnika da će služiti u tom svojstvu. Ova pismena saglasnost mora biti potpisana od registrovanog zastupnika. Ako je registrovani zastupnik poslovno društvo, ono treba da bude potpisano od ovlašćenog lica ovog dotičnog poslovnog društva.

33.3 Lice koje potpisuje i dostavlja statut je takođe dužno da priloži primerak sporazuma društva (kompanije) koji se traži prema Članu 86 koji je potpisan od svih vlasnika u izvornom statutu. To izričito predviđa, međutim, da (i) se zahtev iz Člana 33.3 odnosi jedino za ciljeve javne informacije, (ii) Registar nema ovlašćenja da razmatra nedostatke sporazuma društva, (iii) Registar nema ovlašćenja da odbije registraciju društva (kompanije) sa ograničenom odgovornošću zbog bilo kojih razloga koji se odnose na formu ili sadržaj Pravilnika, i (iv) registracija ne znači ili ne podrazumeva da takav sporazum ili bilo koja njegova odredba su u saglasnosti sa statutom ili sa zahtevima ovog zakona.

Član 109.

Imenovanje i razrešenje upravnika

109.1 Vlasnici društva mogu da propišu u statutu, ili jednoj izmeni i dopuni statuta ili u sporazumu društva, da određeno lice ili lica mogu da drže položaj upravnika. Ovo lice(a) imaće ovlašćenja prema Članu 110. Ako postoji više od jednog upravnika, sporazum društva može da dodeli posebne nazive, zadatke i ovlašćenja za svakog. Jedan Upravnik može jedino da bude biran, razrešen ili zamenjen na osnovu glasova vlasnika. Upravnik ne mora da bude jedan vlasnik. Upravnik mora da bude fizičko lice.

109.2 Osim ako je drugačije utvrđeno u sporazumu društva, Upravnik koji je izabran kao rukovodioc nastaviće da bude Upravnik sve dok ne bude razrešen ili zamenjen od vlasnika ili sve dok ne da ostavku, bilo koja da stupa ranije.

109.3 Osim ako je drugačije utvrđeno u Pravilniku, Upravnik može biti razrešen glasovima vlasnika. Vlasnici nemaju potrebu da se izjasne o razlozima ovog razrešenja, i razrešeno lice nema pravo da zahteva od vlasnika razloge o njegovom/njenom razrešenju.

Član 110.

Ovlašćenja Upravnika da Deluju u Ime Društva

110.1 Predmet bilo koje suprotne odredbe u ovom zakonu ili sporazumu društva, jedan upravnik društva je ovlašćen da predstavlja društvo i da upravlja sa njenom poslovnom delatnošću, uključujući ovlašćenje (i) da obavlja normalne i uobičajene poslovne aktivnosti društva i (ii) da potpiše jedan sporazum ili druga dokumenta u korist i u ime društva ako potpis ovog sporazuma ili drugog dokumenta se razumno odnosi za ili neophodnu redovnu i uobičajenu poslovnu delatnost društva. Bilo koja radnja upravnika obavezuje društvo izuzev ako: (i) radnja upravnika nije ovlašćena kao što je naznačeno u sporazumu društva, i (ii) lice ili društvo sa kojim je Upravnik poslovao je znalo da Upravnik nema ovlašćenje za ovu radnju.

110.2 Bilo koja radnja upravnika koja nije su skladu sa obavljanjem redovne i uobičajene poslovne delatnosti društva ne obavezuje društvo izuzev ako je radnja izričito ovlašćena (i) na osnovu sporazuma društva ili (ii) posebnim ovlašćenjem koje je odobreno glasovima vlasnika.

110.3 Bilo koje lice, uključujući i upravnika, koji savesno tvrdi da deluje za društvo bez njegovog ovlašćenja za ovu radnju, lično je odgovorna za svu štetu koja je naneta društvu ovom radnjom i bilo koje drugo lice ili društvo koje je poslovalo sa ovim neovlašćenim licem.

110.4 Osim ako je drugačije utvrđeno u sporazumu društva, svaki Upravnik društva koja ima dva ili više upravnika ima jednaka prava i ovlašćenja u rukovođenju sa društvom.

Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima

Član 72. Mogućnost zastupanja

1. Zaključivanje ugovora i drugi pravni poslovi mogu se obaviti i preko zastupnika.

2. Ovlašćenje za zastupanje bazira se na zakonu, opštem aktu pravnog lica, aktu nadležnog organa ili na izjavi volje zastupanog (punomoćje).

Ocena prihvatljivosti zahteva

33. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

34. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stav 4. člana 21. [Opšta načela] i stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

Član 21.

[...]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.

Član 113.

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

35. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji utvrđuju:

Član 47. (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
(Tačnost podneska)

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49.
(Rokovi)

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]"

36. U tom smislu, Sud primećuje da u skladu sa članom 21.4 Ustava, podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i pravna lica (vidi slučajeve Suda KI10/20, podnosilac "Regionalna kompanija za vodosnabdevanje "Hidroreggioni Jugor" D.D. – Jedinica nova gora Prizren, rešenje o neprihvatljivosti od 5. oktobra 2020. godine, stav 35; slučaj KI41/09, podnosilac zahteva Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C., rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
37. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [E. Rev. br. 23/2020] Vrhovnog suda od 27. aprila 2020. godine i da je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.
38. Pored ovih uslova, Sud mora da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio i uslove prihvatljivosti utvrđene u članu 39. Poslovnika o radu Suda. U tom smislu, pravilo 39 (2) Poslovnika utvrđuje:

Pravilo 39.
(Kriterijum o prihvatljivosti)

"(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju".

39. Sud pre svega naglašava da gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika.
40. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao "očigledno neosnovan" u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, bilo bi tačnije kada bi se

o istima govorilo kao o "očigledno neosnovanim navodima". Ovi posljednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi "četvrte instance"; (ii) navodi koje karakteriše "jasno ili očigledno odsustvo povrede"; (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navodi; i, na kraju, (iv) "haotični ili nategnuti" navodi (vidi, tačnije za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao "očigledno neosnovan", i specifičnosti četiri gore pomenute kategorije navoda kvalifikovanih kao "očigledno neosnovani", Praktični vodič ESLJP-a kroz uslove prihvatljivosti od 30. aprila 2020. godine; Deo III. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovana, stavovi 275 do 304).

41. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno prilikom ocene da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja koji je sadržan u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u saglasnosti sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
42. U tom kontekstu, Sud prvo podseća da su okolnosti slučaja povezane sa tužbenim zahtevom podnosioca za (i) delimično poništenje ugovora o snabdevanju [KSV/014. 12. 051] između MZ-a kao ugovornog autoriteta i zajedničkog poslovnog poduhvata "*Printec L.L.C. & N.T.SH. Virtuo*", kao ekonomskog operatora, samo u odnosu na tuženu stranu "*Printec*" L.L.C. jer navodno potpisnik ugovora Y.Sh. nije bio generalni direktor tužene strane i isti nije imao ovlašćenje za potpisivanje ugovora; i (ii) zahteva za naknadu štete zbog nelegitimnog i neovlašćenog predstavljanja Y.Sh. čime je podnosiocu zahteva navodno pričinjena materijalna šteta u iznosu od 30.000,00 € i izmakla dobit u iznosu od 830.000,00 €. Osnovni sud je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva podnet protiv tuženog "*Printec*" L.L.C. Postupajući prema relevantnoj žalbi i zahtevu za reviziju, Apelacioni sud, što je potvrdio i Vrhovni sud, odbili su kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva pred Sudom osporava utvrđenja redovnih sudova, navodeći (i) povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat pogrešnog tumačenja zakona, odnosno članova 33, 109. i 110. ZPD-a; (ii) povredu člana 24. Ustava, kao rezultat pogrešnog tumačenja zakona, odnosno stava 1. člana 72. ZOO-a. Sud će u nastavku razmotriti i oceniti navode podnosioca zahteva.
43. S tim u vezi, Sud prvo naglašava da navodi podnosioca zahteva o povredi članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat pogrešnog tumačenja važećeg zakona, predstavljaju kategoriju onih navoda, koje Sud, u skladu sa svojom sudskom praksom i praksom ESLJP-a, u načelu, smatra "*navodima četvrtog stepena*".
44. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud naglašava da je zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, koje su utvrđene EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, objašnjenje u Praktičnom vodiču ESLJP-a od 30. aprila 2020. godine kroz uslove prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovana; 2. "Četvrta instanca", stavovi 275 i 304), princip supsidijarnosti i doktrinu četvrte instance, dosledno isticao

razliku između "ustavnosti" i "zakonitosti" i tvrdio da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KI179/18, podnosilac *Belgjyzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; KI49/19, podnosilac *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport J.S.C., "Adem Jashari"*, rešenje o 31. oktobra 2019. godine, stav 47; KI56/17, podnositeljka *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i KI154/17 i KI05/18, podnosioci *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).

45. Sud je takođe dosledno ukazivao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da on ne može sam da ocenjuje činjenice koje su opredelile redovni sud da donese određenu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "*četvrtog stepena*", što bi dovelo do prekoračenja ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i tu korišćene reference; i, vidi, takođe, slučajeve Suda KI49/19, citiran u tekstu iznad, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, citiran u tekstu iznad, stav 61).
46. Sud, ipak, naglašava da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju i okolnosti pod kojima bi trebalo napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je napred navedeno, dok redovni sudovi imaju primarni zadatak da reše probleme oko tumačenja primenljivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili proveriti da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa Ustavom i EKLJP-om (vidi, predmet ESLJP-a *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39; i, vidi, takođe, slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, citiran u tekstu iznad, stav 63). U principu, takav izuzetak je povezan sa slučajevima za koje se ispostavilo da su očigledno proizvoljni, uključujući i one u kojima je sud "*primenio zakon na očigledno pogrešan način*" u konkretnom predmetu i koji je mogao rezultirati "*proizvoljnim*" ili "*očigledno nerazumnim*" zaključcima za podnosioca u pitanju (za detaljnije objašnjenje o konceptu "*primene zakona na očigledno pogrešan način*", vidi, između ostalog, Vodič ESLJP-a kroz član 6. EKLJP (građanskopravni aspekt) od 31. avgusta 2020. godine, deo IV. Procesni zahtevi; 3. Četvrti stepen; b. Obim i ograničenja nadzora koja vrši Sud, stavovi 329-333; i slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, citiran u tekstu iznad, stavovi 60 do 65 i tu korišćene reference).
47. U tom kontekstu, Sud podseća da su u okolnostima konkretnog slučaja, glavni navodi podnosioca zahteva o navodnoj povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP povezani sa donošenjem osporene presude u suprotnosti sa članovima 33, 109. i 110. ZPD-a i da su navodi o povredi člana 24. Ustava povezani sa pogrešnom primenom člana 72. stav 1. ZOO-a.
48. U vezi sa ovim navodima, odnosno donošenjem osporene presude u suprotnosti sa odredbama ZPD-a i ZOO-a, Sud prvo naglašava da isti ne razjašnjavaju tačno i ne prikazuju na adekvatan način činjenice i navode o

povredi ustavnih prava ili odredbi. Sud, međutim, primećuje da su takvi navodi ispitani od strane redovnih sudova.

49. U ovom kontekstu, Sud prvo podseća da je Osnovni sud presudom [I. C. br. 435/2014] od 10. marta 2017. godine, ispitujući navode podnosioca zahteva, između ostalog, naglasio sledeće:

“[...] Članom 72, stav 1 ZOO-a, je propisano da ugovor može da se zaključi preko zastupnika. U ovom slučaju, tužilac je naveo da osoba koja je zaključila ugovor sa Ministarstvom zdravlja nije imala ovlašćenje od tuženog da zaključuje ugovor. Dok je sud utvrdio da je g. Y.Sh. bio ovlašćen od strane grupe "Printec LLC & Virtuo NTSH" da preduzme postupke u vezi sa raspisanim tenderom. Štaviše, na vanrednom sastanku akcionara tuženog, jednoglasno je potvrđeno da su sve transakcije preduzete od strane g. Y.Sh., uključujući i zaključivanje ugovora sa Ministarstvom zdravlja, bile ovlašćene i prihvatljive. Tako da je navod tužioca za poništavanje ugovora samo za tuženog zbog odsustva ovlašćenja za g. Y.Sh. za zaključivanje ugovora, neosnovan, i kao takvog, sud ga je odbio“.

50. Na drugoj strani, i Apelacioni sud je presudom [Ae. br. 103/2017] od 6. novembra 2019. godine, ispitao suštinske navode podnosioca zahteva, obrazlažući, između ostalog, sledeće:

“Ovaj sud ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo, odnosno odredbu člana 72, stav 1 ZOO-a, koja propisuje: „Zaključivanje ugovora i drugi pravni poslovi mogu se obaviti i preko zastupnika“. U ovom slučaju, osoba koja je potpisala ugovor je bila ovlašćena da potpiše ugovor i to se potvrđuje iz dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, odnosno iz ovlašćenja od 18.04.2012. godine i 20.11.2012. godine, kao i iz zapisnika od 18. jula 2014. godine, na osnovu kojeg se potvrđuju postupci g. Y.Sh. kao osobe koja je bila ovlašćena da preduzme postupke u vezi sa spornim ugovorom. Stoga, navod tužioca za poništavanje ugovora samo za tuženog zbog odsustva ovlašćenja za g. Y.Sh. za zaključivanje ugovora je neosnovan. Apelacioni sud je ocenio i navode tužioca u vezi sa neuzimanjem dokaza koje su dobili saslušavanjem svedoka, kao i donošenjem ekspertize u oblasti IT-a, međutim, ovaj sud ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno postupao kada je odbio te navode tužioca, zato što su postupci g. Y.Sh. bili ovlašćeni”.

51. Na kraju, Sud takođe podseća da je Vrhovni sud presudom [E. Rev. br. 23/2020] od 27. aprila 2020. godine, ispitao suštinske navode podnosioca zahteva, te obrazložio, između ostalog, sledeće:

“U reviziji tužioca se navodi da je presuda prvostepenog i drugostepenog suda zahvaćena bitnim povredama procesnih odredbi člana 182.2. tačka n ZPP-a, to je zato što ti sudovi u ovim presudama nisu dali jasna i potpuna objašnjenja o odlučujućim činjenicama o tome zašto te činjenice smatraju utvrđenim, ne ocenjujući kontradiktorne dokaze, predložene i izvedene od strane samog suda. Te navode revizije Vrhovni sud je odbio, kao neosnovane, jer su oba gore navedena suda u vezi sa odbijanjem tužbenog

zahteva, kao neosnovanog, dali potpuna i jasna objašnjenja o odlučujućim činjenicama od kojih je zavisila pravilna primena materijalnog prava, i koja se odnose na ključnu činjenicu da je g. Y.Sh. imao legitimitet i potrebno ovlašćenje da preduzme postupke kao ovlašćeno lice strana u sporu u okviru tendera i izvršenja gore navedenog ugovora, zbog čega je prvostepeni sud s pravom odbio predlog ovlašćenog lica tužioca za sudskom ekspertizom i saslušanjem svedoka u vezi sa ovim okolnostima, to zato što su postupci ovlašćenog lica, g. Y.Sh., i kasnije potvrđeni i prihvaćeni od strane tuženog. Na osnovu toga rezultira da nijedna od ovih presuda nije zahvaćena nedostacima i nejasnoćama u svojim obrazloženjima u vezi s odlučujućim činjenicama od kojih zavisi pravilna primena materijalnog prava, te se u vezi s tim navodi u reviziji ocenjuju kao neosnovani”.

52. S tim u vezi, Sud smatra da su redovni sudovi, u okolnostima konkretnog slučaja, ispitali i obrazložili navode podnosioca zahteva, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje odredaba važećeg zakona. Isti su ispitali suštinske navode podnosioca zahteva i objasnili da je Y.Sh., na osnovu izvedenih dokaza, bio legitimisan da zastupa zajednički poslovni poduhvat "Printec L.L.C. & Virtuo N.T.SH.”.
53. Sud, na kraju, takođe naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi, predmet ESLJP-a *Mezőtúr-Tiszazugi Társulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
54. U takvim okolnostima, uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predočio, a takođe i prethodno izložena obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoju tvrdnju da su redovni sudovi možda "primenili zakon na očigledno pogrešan način", što je rezultiralo "proizvoljnim" ili "očigledno nerazumnim" zaključcima za podnosioca zahteva i samim tim se njegovi navodi o pogrešnom tumačenju i primeni važećeg zakona, kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju navoda "četvrte instance" i kao takvi, predstavljaju navode na nivou "zakonitosti" i nisu argumentovani na nivou "ustavnosti". Kao rezultat toga, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.
55. Stoga, na osnovu napred navedenog i uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predočio, Sud, oslanjajući se i na standarde koji su uspostavljeni u njegovoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o povredi članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat pogrešnog tumačenja važećeg zakona u okolnostima njegovog predmeta, predstavljaju navode "četvrtog stepena" i da su isti, kao takvi, očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.
56. Shodno tome i zaključno, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i proglašava se neprihvatljivim, u skladu sa stavom 7. člana 113. Ustava i pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 21.4, 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 5. maja 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

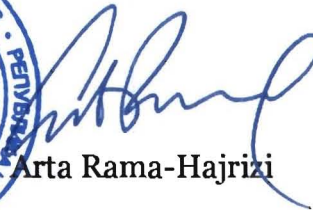
Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi